СТРУКТУРА СЦЕНАРНОГО ПЛАНА

по чеченскому языку для 9 класса

1. ИНФОРМАЦИЯ О РАЗРАБОТЧИКЕ СЦЕНАРНОГО ПЛАНА

ФИО разработчика (введите свои ФИО):	Албасова Асет Хансолтаевна
Место работы / регалии разработчика (введите свои место работы и/или регалии):	Учитель чеченского языка и литературы МБОУ «Старошедринская СОШ» Шелковского района, «Лауреат Президентской премии РФ».
Дата (введите дату заполнения разработчиком данного описания):	17.12.24г.

2. ОБЩАЯ ИНФОРМАЦИЯ ПО УРОКУ

Предмет (укажите название учебного предмета):	Чеченский язык
Класс (укажите класс, к которому относится урок):	9
Номер урока (укажите номер урока согласно УТК)	**43**
Тема урока:	Чолхе-цхьаьнакхеттачу предложенешкахь хуттургаш1амор т1еч1аг1дар
Уровень изучения (укажите один или оба уровня изучения (базовый, углубленный), на которые рассчитан урок):	Базови
Тип урока (укажите тип урока):	☐ урок освоения новых знаний и умений **☐ урок-закрепление** **☐ урок-повторение** ☐ урок систематизации знаний и умений ☐ урок развивающего контроля

	☐комбинированный урок (ийна урок) ☐ другой (впишите)
Адаптация для детей с ОВЗ (выберите «да» или «нет» из списка. Для варианта «да» укажите дополнительно вид ОВЗ)	Выберите элемент **(Нет)** Если адаптация для детей с ОВЗ присутствует, то укажите вид ОВЗ: ____
Планируемые результаты:	
Для учителя	**Для ученика**
Личностни: : ненан мотт Іамор, Россин Федерацин а, шен къоман а, Россин къаьмнийн а истори, культура йовза лууш хилар; дуьне довзаран гІирс санна меттан а, йешаран а культура карайерзор.	**Ты научишься:чолхе предложении х1ун йу а,чолхечу предложенин тайпанаш,чолхечу предложенешкара цхьалхе предложенеш вовшахх1утту болу г1ирсаш муьхарш бу,чолхечу предложенешкахь хуттургаш билгайаха**
Метапредметни: дуьне довзаран гІирс санна меттан а, йешаран а культура карайерзор; догІуш долу хаттарш хІиттор, шен лаамехь лоьхучу хаамашна жоп лахар;	
Предметни: Чолхечу предложенех лаьцна йукъара кхетам балар; церан башхаллаш йовзийтар; чолхе-цхьаьнакхетта преложенеш карлайахар,т1еч1аг1йар, къамел кхиор.	
Учебник (введите наименование образовательной программы / учебника, которым соответствует урок)	Нохчийн мотт.9 кл. (Джамалханов З.Д.,Вагапова Т.М.,Эсхаджиев Я У.,Овхадов М.Р.,Абдулкадыпрва Р.А.) ФОП ООО

Ключевые слова (введите через запятую список ключевых слов, характеризующих урок):	цхьалхе предложени, хуттургийн уьйр, чолхе предложени, цхьанакхетаран хуттургаш,хуттургаш йоцу, карара.			
Базовые понятия, единые для школьного образования (укажите одно или несколько соответствующих понятий из предметной области - при их наличии. *Допишите понятия из Вашей предметной области*):	☐ **модель** ☐ **хаамаш** ☐ **мотт** ☐ **текст** ☐ **символ** ☐**къепе**	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Краткое описание (введите аннотацию к уроку):	На уроке предусмотрено использование: ***Виды деятельности***: - ; предлженеш х1иттор,дешнаш т1ехь болх; 1аматца болх; тобанашкахь болх,ПКЭ-н элемент йукъайалор,физминот,рефлекси ✓			

3. БЛОЧНО-МОДУЛЬНОЕ ОПИСАНИЕ УРОКА[1]

БЛОК I. Мотивационно-целевой этап. Вхождение в тему урока и создание условий для осознанного восприятия нового материала	
Модуль I.I. Проблемная ситуация	
Рекомендации для учителя	**Деятельность ученика**
-Де дика дойла шу, бераш! *-Диканца дукха дехийла, охьаховша!* *-Вовшашка хьовсий делало, кхин хьем ца беш д1анисло.* *-Тахана вайн рог1ера , амма башха урок йу,х1унда йу х1ара башха?* *-Д1айазде таханлера терахь, классера болх.* *Д1айолор вайн вешан рог1ера урок.*	***-Де дика дойла!*** ***-Сцени т1ехь хиларна.***

Вешан урок д1айолайалале сунна дало лаьа г1араваьлла вевзаш волчу Дагестанан поэтан Расул Гамзатовн дешнаш «Если завтра мой язык исчезнет,я готов сегодня умереть» *Нохчийн матте дохур ду вай и дешнаш. Ойлайел.* *«Нагахь кхана сан мотт д1абовр белахь ,со кийча ву таххане вала»*	***-вовшашка маттаца хаам бан йиш хир йацара*** ***-бераша гочйо текст, досту цуьнан маь1на***
Модуль I.2. Целеполагание	
Рекомендации для учителя	**Деятельность ученика**
1. (Классан уьн т1ехь 3 предложени йу.) Стелахаьштиг туьйхира, ткъа цул т1аьхьа стигалахь къора тата делира. Йуьртах тахана хезаш йа бераш а дацара, йа леташ хезаш жІаьлеш а дацара. Дог1а дог1ура, амма арахь шийла йацара.	*-билгалйаккха хуттург,хуттурган тайпа,грамматически бух* *-Барта*

-Д1айазйе вайн урокан тема: Чолхе-цхьаьнакхеттачу предложенешкахь хуттургаш 1амор т1еч1аг1дар	*Дешархоша темин ц1е олу*
БЛОК 2. Деятельностный этап.	
Модуль 2.I. Актуализация опорных знаний	
	Деятельность ученика
Таханалера вайн урокан ц1е иштта хилча(Чолхе-цхьаьнакхеттачу предложенешкахь хуттургаш 1амор т1еч1аг1дар), *1алашо муха хир йу аьлла хета шуна?*	*Дешархоша 1алашо билгайоккху* -
Модуль 2.2. Осуществление учебных действий по освоению нового материала	
Тобанашца болх 1.Х1окху хуттургашца чолхе-цхьаьнакхетта предложенеш х1иттайе АММА,делахь а,а-а.Лардаш билгайаха. 2.Цхьаьнакхетаран хуттургашца цхьалхе предложенш вовшах а тосуш,чолхе-цхьаьнакхетта предложенеш х1иттайе 1.Йо1 могуш йуйла хиира нанна.Сапарг1ат йацара иза. 2.Чуйаха ца х1уттура йо1.Садовш лаьттара. 3.Собрани цу т1ехь чеккйелира.Гулбелларш д1асабахара. 3.Хийца кицанаш ,даладе уьш хуттургашца. 1.Когаша д1алелаво,куьйгаша кхобу. 2.Дешар-серло,цадешар-бода.	*Дешархоша тобанашкахь болх бар* *Барта йоьшу предложенеш* *-Йозанца болх*

3.Къонахий духа ца беха,уьш ца хедаш беха. 4.Дешнаш т1ехь болх А-и Т1аккха-затем,потом Бакъду-правда Амма-но Делахь а-однако Йа-или,либо физминот ***5.1аматца болх бар.222-г1а шардар*** ***6.*** **ПКЭ-н т1едахкарш кхочушдар** ***Синтаксически анализ.*** ДIаеша текст. (1)Лам-м лаьтта, Органах йал а оьцуш, шен когашкара охьайаьржина хьун (2)Ка хьоькхуш лелийна, дахдина мекх санна, Iинца дIайахло буьрса хьун. (3)Гаьннаш дIаса а тийсина, шуьйрра къерза хенара нежнаш; царах орамаш	*Йозанца болх* Дешархоша жимма садо1у, арарчу 1аламе хьовсуш Йозанца болх

куьцечу пепнаша. (4)Хьуьнан маша буцуш, хьийкъина хьерчачу бІаьллангах пебетташ, цІен къегаш лаьтта стех дуьзна гаьннаш. Нийса **грамматически лард** къастийначу жоьпан вариант билгалйаккха. ДІайазйзе цуьнан лоьмар. 1) охьайаьржина хьун дебош (1-ра предложени) 2) дІайахло хьун (2-гІа предложени) 3) орамаш хьерчадо (3-гІа предложени) 4) хьийкъина гаьннаш (4-гІа предложени) Жоп ____	-дешархоша нийсаниг хоржу
БЛОК 3. Рефлексивно-оценочный этап. Подведение итогов, домашнее задание	
Модуль 3.I. Самооценивание, рефлексия	
Рекомендации для учителя	**Деятельность ученика**
Жам1 дар. *- Стенах лаьцна дийци вай тахана?* *- Муьлха бакъонаш карлайехи?* *- Ца кхеташ дисина х1умма а дуй?* *- Т1ейог1учу урокехь муха д1абахьа луур дара шуна вай болх?* **Рефлекси.** ***- Чеккйаха предложенеш:*** *-Суна тахана урокехь девзи...* *- Суна 1еми...* *- Суна хазахийти...* *- Суна хала дара...*	
Модуль 3.2. Оценивание результатов урока. Домашнее задание	

Рекомендации для учителя	Деятельность ученика
Мах хадор ***Ц1ахь болх:*** Муьлххачу а цхьана исбаьхьаллин произведени т1ера схьаязъе чолхе-цхьаьнакхетта предложенеш: дозаран, дуьхьалара, къасторан хуттургашца йерш, х1ора кепана кхоккха предложени. 49§ 1амо.	*Шаьш бинчу белхан мах хадор* Д1айазбо ц1ера болх